

Milyen fórumon, felületen tudnak egymással találkozni, információt cserélni? Van valamilyen szervezett kommunikációs felület vagy találkozó?

Sz. S.: Szervezünk néha teadélutánokat, társasjáték délutánokat, de ha online felületre gondol, akkor van egy Facebook oldala a PTE támogató szolgálatnak, és ott lehet kapcsolatba lépni velünk. Visszatérve az előző kérdésre – már hallottam, hogy máshol beszéltek a pécsi modellről, de akkor azt gondolom, hogy van debreceni modell is, mert ott egészen másként mennek a dolgok. De akkor van szegedi modell, meg bárczisi modell is, legalábbis a kifejezést már hallottam.

E: És miben nyilvánul ez meg?

Sz. S.: Szerintem elsősorban szervezeti, felépítésbeli másság van e között a négy modell között. A debreceniek egy támogató szolgálattal állnak szerződésben, nálunk az egyetem egyik osztálya a szolgálat. Szegeden is belső, de nem támogató szolgálat. Az ELTE Gyógy-pedagógiai Karán pedig az intézmény jellegénél fogva is másképp szerveződik a szolgálat. Ahány intézmény, annyiféle modell létezik.

„Biztos, hogy hívhatlak hetente nyolcszor?”

Beszélgetés *Kard Annával* az ELTE Természettudományi Karán működő hallgatói mentorálásról

Educatio: Bemutakozásként mit emelne ki a saját tanulmányi körülményeivel, a választott szakjával kapcsolatban?

Kard Anna: Budapesti vagyok, érettségi után rögtön sikerrel jelentkeztem az ELTE Természettudományi Karának geofizika képzésére. A szakválasztásomat az motiválta, hogy általános iskolás korom óta földregességekkel szeretnék foglalkozni. Négy és fél éve vagyok egyetemi hallgató, három éve dolgozom is a tanulmányaim mellett, részmunkaidőben diák-munkát végezve. Nem szakmai munkavégzésről van tehát szó, sokkal inkább anyagi kénysermegoldásról. Az én szakterületemen legalább egy alapidiploma szükséges a munkavállaláshoz. A csoporttársak körülményeire az évfolyamok elmosódottsága miatt nem látok rá, de tudtommal igen magas a munkát vállalók aránya. A mesterképzések hallgatói közül szinte mindenki dolgozik, ám ők már többnyire szakmai munkát tudnak vállalni, geofizikai cégnél. A munkavállalás a tanulmányi idő kitolódásával is járhat. Azt tapasztaltam, hogy akik három év alatt elvégezték az alapképzést, azok nemcsak hogy okosak voltak és nagyon tudtak tanulni, de döntően nem kényszerültek munkavállalásra sem.

E: Elsőévesként, az egyetem kezdetén milyen nehézségekkel szembesült?

K. A.: Tanulmányi szempontból az első év nem okozott komoly problémát, a második sokkal inkább. Eligazodást, tájékozódást tekintve szerencsésnek tarthatom magam, mivel tanulmányaim kezdetétől bekapcsolódhattam a Természettudományi Karon 2006 óta működő mentorrendszerbe. Jól emlékszem: egy mosolygós, szőke, kék szemű lány már a gólyatábor első napján, a vonatúton megkérdezte tőlem, hogy nem akarok-e a gólyája lenni. Ő lett a mentorom, azóta pedig az egyik legjobb barátnőm. Hihetetlenül sokat segített a kreditrendszer megértésében, ha kellett, személyesen kísért el mindenkit a Tanulmányi Osztályra vagy a tanárokhöz. Vizsgaidőszakban is végig segített. Két hét után megkérdeztem tőle: biztos, hogy

hívhatlak hetente nyolcszor? A mentorrendszer annyira sokat jelentett számomra, hogy már a következő évben én is mentor lettem, majd az azt követő évben mentorkoordinátor.

E: Az intézményben dolgozók közül kik segítik a frissen bekerült hallgatókat?

K. A.: A tanárokkal a tanulmányok kezdetén nem alakul ki ehhez megfelelő kapcsolat. Egy alapszak 160 fővel és nagy lemorzsolódással indul. Egy tanárnak kisebb gondja is nagyobb annál, hogy egy elsőévest – aki talán egy fél évet sem „él túl” – kiemelt figyelemmel kísérsen és segítsen. Egy ilyen túlszűfolt rendszerben szerintem a Tanulmányi Osztálynak, tanulmányi előadónak kellene segítenie a tájékozódást. A helyzetet nehezíti, hogy nincsenek már jól megragadható évfolyamok. Kezdetben a csoporttársakat hívtam évfolyamtársaknak, később ez a szakirány-társakra redukálódott. Régebben a beiratkozás során egy nagyobb előadás keretében beszélt a tanulmányi előadó, a HÖK elnök, a szakterületi koordinátor, az elnökhelyettesek, a tanulmányi- és szociális szervező. Jelenleg a főbb információk átadására a Mentor kisokos kiadvány szolgál. Ez egy 40-60 oldalas kiadvány, amely elég jól lefedi a főbb dolgokat, de persze már kezdetektől megjelennek az egyéni igények, kérdések. Ezeket mi jellemzően nem az egyetem, hanem a HÖK felé továbbítjuk, amely a TTK-n hatékonyan működik. Mondhatjuk azt is, hogy ez egy kiegészítés a Tanulmányi Osztály mellett. A TO ugyanis csak minimálisan foglalkozik például szociális ügyekkel. Az ilyen panaszokkal kapcsolatos teendőket nálunk a HÖK-ös szakterületi koordinátorok intézik.

E: Hogyan választódnak ki a mentorok?

K. A.: A mentorok segítik az egyéni problémák megoldását, vagy legalábbis meg tudják mondani, kihez kell fordulnia a hallgatónak. Feladatukat egy évre vállalják, amelynek első félévében a képzés zajlik, a gólyák segítése a második félév feladata. A féléves képzés sok önfeláldozást kíván meg a mentoroktól. Az én mentorkoordinátori tevékenységem idején három előadáson és két kiránduláson kellett részt vennünk, majd egy tesztet írnunk. Emellett a gólyatáborokat egy nagy, 3 napos tábor előzte meg, ahol kimondottan a gólyatáborra készültünk fel csapatépítő feladatokkal, a tananyag átismétlésével. A szűrés erős, a teszten például legalább 80 százalékot kellett teljesítenünk ahhoz, hogy mentorok lehessünk.

E: Kik jelentkeznek mentornak? Kiből válik jó mentor?

K. A.: Mentorként sok mindennek kell megfelelni. Általában, aki eljut odáig, hogy mentornak jelentkezzen, tisztában van azzal, hogy nemcsak jófejnek kell lennie – ami persze relatív és nehezen szűrhető tulajdonság – de jól is kell teljesítenie. Magabiztosság és kapcsolatteremtő-készség is kell 30-40 golya vezetéséhez. A mentori tevékenység a nagyobb ismertség révén ad egyfajta státuszt, nagyobb népszerűséget a hallgatók körében. Azt tapasztalom, hogy a tanárok is értékelik ezt a tevékenységet, mert az ő munkájukat is segítik a mentorok. Azzal például, hogy felkészítik a gólyákat a problémáik megfelelő kommunikálására. A mentorok az intézményi feladatok ellátásában is hasznosak. Már a beiratkozásnál látom, hogy az adminisztratív feladatok nagy részét átveszik: elkérik a személyi igazolvány számát, az érettségi bizonyítvány, a nyelvvizsga-bizonyítvány másolatát, előkészítik az aláírandó papírokat.

E: Milyen problémái lehetnek egy elsőéves hallgatónak?

K. A.: Az első félévet komoly szűrőnek mondanám. A beiratkozás maga is kihívás, meg kell küzdeni a tanulmányi rendszerrel. Aztán az első hónaptól exponenciálisan nő a problémák

száma. A közte lévő időszak relatíve nyugodt. Sajnos tényleg van egy-két tanár, aki nagyon élvezi ijesztgetni, sőt, kicsit megalázni a gólyákat. Például azzal, hogy nem fogják egy évnél tovább húzni az egyetemen. Ezeket a problémákat is kezelni kell. Egyrésztől jogos, hogy jelezni kell, ha valakinek valószínűleg nem való az egyetem. Másrésztől viszont nem jogos, mert szegénynek ettől az életkedve is elmegy. Valahogy úgy kellene megoldani a szűrést, hogy azért valamennyi önbizalma maradjon a delikvensnek.

E: Hogyan lehet ezt kezelni? A mentor lelket is ápol?

K. A.: A mentorok tevékenysége erre is kiterjedhet, de ez már erősen személyiségfüggő. Egy mentor nemcsak tanulmányi vagy szociális ügyekben segít. Az egyetemen is van külön erre irányuló szolgáltatás, úgynevezett Pszichológiai sarok. Ezt a szolgáltatást a Pedagógiai és Pszichológiai Kar végzős hallgatói látják el, tudtommal ugyancsak a Hallgatói Önkormányzat szervezésében.

E: Milyen arányú a lemorzsolódás?

K. A.: Az első évet nem igazán tudom, de a mi alapszakunkon, a földtudományi képzésen 3 év után mindössze 25 százaléknyan végeznek. Tudomásom szerint a biológia szakosoknál a legrosszabb ez az arány, közülük mindössze tíz százalék szerez diplomát. A többiek közül van, aki csúszik a tanulmányokkal, bár nem sokan. Általában, aki már öt év tanulmányi időt is igénybe vesz, az nem szokott lediplomázni. A végzés esélye tehát az első 3 év után nagyságrendekkel esik vissza.

E: Sokan feltételezik, hogy a képzésben maradás, a tanulmányok elnyújtása egyfajta életforma.

K. A.: Négy év után senki nem maradhat a képzésben állami támogatással. Ha valakinek van erre félévente 210 ezer forintja, az nyilván azt csinál, amit akar. Jó változásnak tartom, hogy nem lehet ugyanarra a szakra ismét felvételizni. Régen néhányan éltek ezzel a lehetőséggel. Sokan mondják, hogy a HÖK-ösök szeretnek tartósan hallgatói státuszban maradni. Én ezt az általánosítást nem tartom fairnek, hiszen épp a Hallgatói Önkormányzatban voltak sokan – a kar kiváló hallgatói –, akik most már doktori képzéseken tanulnak. Ők már nem lehetnek a HÖK tagjai. A többiek is általában mesterképzésben tanulnak. A lemorzsolódó hallgatóknak már nem érdeke, hogy néhány kurzusért féléves tandíjukat fizessenek ki. Ők átmennek inkább egy másik szakra, vagy elkezdenek egy OKJ-s képzést. Esetleg elmennek dolgozni, és elhagyják az egész felsőoktatást.